

העמוד, בחמינה למטה,
הוא עמוד בטון בכנסה
לבית-הקפה של חנא
אל-חלאק ברמלה. הכ-
תמים המופיעים עליו
הם כתמי דם הדם הוא
דמו של חנא אל-חלאק.
הוא הותז אל העמוד
ביום אי לשנת תשי"ג,
כאשר רצחו אותו חמישה
בריונים בדקירות סכין
פצעו את בני משפחתו
הערביים. זהו הסמל
למציאות עגומה של
מתחות בין-עדתית
שהגיעה לשיאה ברמלה

בכי האם. לולו אל-חלאק, אשתו של הנרצח ואם אחד עשר בניה, שאף היא נדקרה בסכין בידי הבריונים, מתפרצת בבכי כשהיא הקטנה.

רצח ברמלה

ה' יהודים שבאו מעיראק לא נותנים לחיות! קבל חנא אבו ר' כריה אל-חלאק, ערבי חסון, בעל שפם אדיר, ביושבו במסעדתו במלמס.

בגליון העולם הזה 77, שעסקה בקטטה שפרצה בין יהודים לערבים ברמלה, עקב דקירת נער יהודי.

בדיקות נבואית, התממשו השבוע דבריו אלה של אל-חלאק, ביום החמישי, א' דראש השנה תשי"ג, נרצח חנא אל-חלאק בפתח בית הקפה שלו, בידי קבוצה של בריונים מעולי עיראק.

בשעות הערב, התמלאה הרחבה שלפני בית הקפה הקטן בשפע אורחים. היו אלה בעיקר יהודים שבאו לסעוד, מילאו את כל המיטות עד שעובדי בית הקפה היו נאלצים לשאול כסאות אצל שכניהם. חנא אל-חלאק עמד מאחורי דלפק המשקאות, מעוטר הציורים הצבעוניים של ברווזים וסירות מוטור, השטים בנחל מעליו מתנוססים דגלי ישראל. על הקיר, במסגרות גדולות, התנוססו תמונותיהם של נשיא המדינה, ראש הממשלה וראש המטה הכללי. בפנים, בין המטבח מוצף ריחות הצלי, לבין הרחבה הגדושה, התרוצצו בני משפחת אל-חלאק הרבים, כשהם עמלים לספק את רצון הלקוחות.

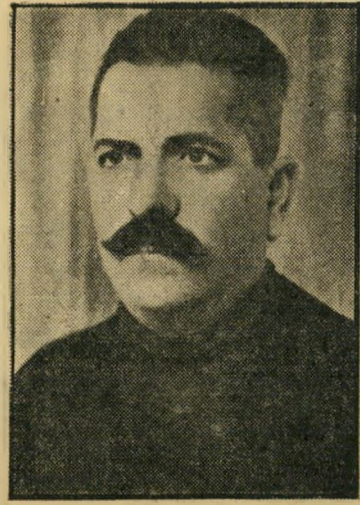
מכונת משטרה ירוקה ניצבה בפתח הקפה, שוטר, שזה עתה סיים את ארוחתו, עלה והתניעה. הוא הגיע עד לפינת הרחוב, תימרן כדי להסתובב. אותה דקה, נשמעה שריקה בחוץ. איש ממאות הלקוחות בקפה לא הבחין בקבוצה גדולה של אנשים המתקרבת למקום.

ג'ורג' שפיק עוואר (27), חתנו של בעל הקפה, העמיס על ידיו במטבח כמה צלחות חומס, התכוון לצאת החוצה. סיפר הוא על מה שאירע: „אני יוצא מהמטבח, רוצה לי הסתובב, סתאום אני מרגיש קיבלתי מכה עם סכין בגב. נסלו הצלחות מהיד שלי וראיתי את אברהם עבדוי עם סכין ביד. ברחתי לאנשים בחוץ. הוא רדף אחרי, ראה את ויליאם ואלי עומדים במטבח.“

בבית-החולים בצרפין, שכב ויליאם חנא אל-חלאק (19), כשראו וידי חבושים.

נוכר הוא כמה שהתרחש: „הייתי במטבח, סתאום שמעתי צעקה מבחוץ. כמו מישהו מקבל מכה. ראיתי את אבא שלי יוצא מה קוטה ושניים באים אליו עם סכינים. שמעתי אותו צועק. יצאתי ואחד מהם בא אלי עם סכין והתחיל לדקור אותי. אם הייתי חלש, היה הורג אותי גם כן, אבל תפסתי כסא, עמדתי כמו קיר.“

„אבא היה עומד כאן מאחורי הבר“, הוסיף ג'ורג'. „איך שיצא, קיבל דקירה בבטן. הלך עם זה עד הדלת ונשען עליה. צבי כדורי ראה אותו שם, נתן לו עוד מכה בחזה. רצתי אחרי, תפסתי אותו ועל הדלת. בא עוד אחר, נתן לו בבקבוק יד היד. שמעתי מישהו צועק: תן עוד בשביל

קרובן הרצח. חנא אבו זכריה אל-חלאק, 53, בעל בית-הקפה הערבי-נוצרי, שנרצח בידי קבוצת בריונים מבין עולי עיראק.

הזקן ילידה שלו צעקה, אבא! אבא! הוא נשען על העמוד הסמל על הבית ונסל.“

הדיעה שהתפרסמה לאחר מכן בעתונות וברדיו אמרה: „בעל בית הקפה נרצח בקטטה בין בעל הקפה ובניו לבין קבוצת יהודים שהיו בגלופין.“

הם לא היו שיכורים. הם באו במכנסי חאקי קצרים, עם לפני גופיות ובלי נעליים, הסכינים שלהם היו סכיני קומנדו, אמר אליה, הבן הצעיר (17), שניצל בנס מדקירות. „בזמן שתמישה היו בפנים, עמדו בחוץ עוד חמישים עיראקים עם מקלות. הכרנו את אלה שדקרו. הם היו אותם האנשים שהיו כאן לפני חודש.“

הם ביקשו מג'ורג' המלצר להגיש להם מיד, הוא הסביר להם שצריך להכין את הזמנתם. הם התמרמרו, החלו לקלל את ג'ורג' ולהכותו. פרצה תיגרה. מאות אורחי המסעדה ברחו מבלי לשלם. אם שהשאירה במקום את עגלת תינוקה חורה לקחתו רק אחרי שעה.

בסיום התגרה, בה השתתפו ארבעת הבחורים — המוכרים כפושעים מועדים המבלים את זמנם במשחקי קלפים ובספסרות בכרטיסי קולנוע — ובני משפחת אל-חלאק, מצאו כל המשתתפים את עצמם מולכים למעצר לשבוע ימים.

היו שניסו להסביר את מניעי הרצח באותה קטטה, בו נפצעו כל הצדדים בלי יוצא מהכלל. המשטרה, ראש העיר ושאר המוסדות, ראו בפרשה מקרה פשע רגיל על רקע של נקמה אישית, ללא כל שיקולים עדתיים.

אולם אלפיים הערבים הגרים ברמלה בתוך הסחנה, העיר העתיקה המרוששת והמוזוהמת, המכונה בפי התושבים היהודים בשם ה' ג'וטו, לא יכלו להשקיף על הבעיה מנקודת ראות זו. טענו הם: „אנחנו חיים עם כל היהודים בשלום, רק עם העיראקיים אנחנו לא יכולים להסתדר.“

פרשת החיכוכים בין עולי עיראק לבין המיעוט הערבי ברמלה, החלה עוד לפני שבע שנים. כמה אלפי עולים הובאו אז לסביבות העיר, יושבו במעברות בשכונת תה. תוך שנים מספר הם היוו את הקהילה הגדולה ביותר בין 20 אלף תושביה היהודיים של העיר.

בתנאי פרנסה קשים, בתנאי מגורים וי חיים גרועים עוד יותר, כשכלבים טינה עמוקה לכל דמות ערבי שצוה בארץ הולדתם סיבל בעיניהם אויב ושונא, מצאו כמה מבין עולי עיראק את הסורקן לסבלותיהם

